

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

(א) לקמן סא... (ב) מ"ק כ:
שמחות פ"א, א' ג"ז ע"א,
(ד) מ"ק פ. ס. סנהדרין מו:
[שבת קנב:].

ג'ליון הש"ס

גמ' אבילותא דעלמא
חמיר. ע' סוטה ז ע"א
מוס' ד"ה אמר:

מוסף רש"י

חזין ממוזגת הכוס כו'.
כל שהוא דברים על קירוב
וחיבה ומצויין לדי הרגל
דבר (קטן סא). באפה.
לחמקן כשהיא אכלה
(מור"ק ב.). עד שיסתם
הגולל. גולל הוא הדף
המתון על הארון לנסוף,
ואומן שזדפנות קרי להו
דופק (סנהדרין סו.).

יג א מיי פ"א מהל'
איסורי ביאה הל' יט
סמג לארין קול טושי"ע
יו"ד פ"י ק"ה פט"י י:
יד ב (מיי פ"ב מהל'
אבל) סמג עשין ב
טושי"ע שם פ"י שפ"ט פט"י
כ:
סו ג [מיי פ"ב מהל' אבל
הל' ה] טושי"ע שם פ"י
שע"ד פט"י ו וס"י שפ"א
פט"י ו:
סו ד מיי פ"ב שם הל' ה
סמג שם טושי"ע יו"ד
פ"י שע"ד פט"י ו:
ז"ה מיי פ"י מהל' אבות
הל' ד טושי"ע א"ע
פ"י ק"ד פט"י ג.

תוספות ר"ד

לבימרא דאבילות קילא
[ליה] מניה דהא בנדה
[אניה] צריכה שימור
אם בעל ואבילות (לא)
מצריכין שימור אצ"פ
שבעל. והא אר"י ב"ח א"ד
פפא כל מלאכות שהאשה
עושה לבעלה נדה עושה
לבעלה חזין ממוזגת הכוס
והוצעת המטה והרחצת
פניו ידיו ורגליו ואילו
גבי אבילות תניא אצ"פ
שאמרו אין אדם רשאי
לכוף את אשתו לא להיות
באמת אמרו מוזגת לו
הכוס ומצעת לו המטה
והוצעת פניו ידיו ורגליו
ומטיק ר"א מי קא מרמית
אבילות דהכא לאבילות
דעלמא. אבילות דעלמא
חמירא ליה ולא אתי
לזלוולי בה. אבל אבילות
דהכא כיון דאקילי בה
רבנן אתי לזלוולי בה ומאי
קילוחא דקתני נוהג ד' ימי
המשתה ואח"כ נוהג ד' ימי
אבילות: תניא מי שמת
חמיו או חמתו אינו רשאי
לכוף את אשתו להיות
פוקסת אבל כופה מטתו
ונוהג עמה אבילות ודוקא
בכפיה אבל שלא בפניה
לא. כדא"ל רב לחייא בריה
באפה נוהג אבילות שלא
באפה לא תנהוג אבילות:

והצעת המטה. נראה לר"י להצעת המטה דהכא היינו פריסת קדישין שהוא דבר של חיבה אבל הצעת כרים וכסמות שאינן דברים של חיבה שרי לנדה והביא ראה מדמתן צפ"א ע"פ [לקמן ג:]: הכניסה לו ג' שפחות אינה מצעת לו המטה ואינה עושה צמר ארבע יושבת בקמדרת ואמרינן בגמרא אע"פ שאמרו ד' יושבת בקמדרת אבל מוזגת לו כוס ומצעת לו המטה ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו ופ"י בקונטרס דהא דתנא ג' אינה מצעת לו המטה היינו הצעת כרים וכסמות דהוי דבר שיש טורח אבל מצעת לו המטה היינו פריסת קדין ולצדין דמילי דחיבה וינהו שמתצב עליו ואין צו טורח והיה הצעה של חיבה נראה דדוקא אסור וכן משמע דמוזגת צדדי מוזגת כוס והרחצת פניו ידיו ורגליו כי הסם מיהו לספרים דל"ג צמשה אלא ואינה מצעת המטה ול"ג לו וצגמרא גרסינן לו אין ראה משם שיהו תרי גוויי הצעה דמתני' איירי בהצעת שאר מטות וצגמרא איירי בהצעת מטה לצעלה לצדו:

פוקסת. פ"ה מעצרת שרק על פניה ואין נראה לאמר צפ"צ לקמן (דף ז.) לא שרק ולא פירכוס משמע דמרי מילי וינהו דפוקסת דהכא היינו פירכוס כדאמרין צסמון כי קתני אכיוול ואפירכוס וצשיליה המלניע (שבת נה.) קתני פוקסת ומעצרת שרק על פניה ולקמן צפ"צ פ"ה פירכוס קליעת שער וקשה לר"י דצשיליה המלניע (שם נד: ושם) קתני גדולת פוקסת אלא נראה לדחד ממיקווי נשים הוא:

ומי שאני בין אבילות דידיה אבילות דידיה. תימה דצנללו מילתא דרצ יוסף הוי מני למיפרכ צרייתות אהדדי וי"ל דאי לאו הוה מילתא דרצ יוסף הוה מפלגינן צין שעת חופה לשלם צשעת חופה צשעת חופה יצרו מוקפו אע"ג דבעל אבל לרצ יוסף לא מני לפלוגי צהכי דהא צבעל חשיב ליה כחשמו יסנה דאפי צשעת חופה אשתו יסנה עמו צנדה וצצבילות דידה ואפילו הכי צצבילות דידה קתני הוא יסן צין האנשים ולהכי פריך שפיר ולרצ"א נראה דאי לאו דרצ יוסף לא הוה קשה מידי

הכי קאמר וכן מי שפירסה אשתו נדה ולא בעל הוא יסן בין האנשים ואשתו יסנה בין הנשים למימרא דאבילות קילא ליה מנדה והאמר רבי יצחק בר חנינא אמר רב הונא (ב) כל מלאכות שאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חזין ממוזגת הכוס והצעת המטה והרחצת פניו ידיו ורגליו ואילו גבי אבילות תניא אע"פ שאמרו אין אדם רשאי לכוף את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת בבאמת אמרו מוזגת לו הכוס ומצעת לו המטה ומרחצת לו פניו ידיו ורגליו לא קשיא כאן באבילות דידיה כאן באבילות דידה והא אביו של חתן או אמה של כלה קתני כי קתני אשאר אומי שאני בין אבילות דידיה לאבילות דידה והתניא (ג) מי שמת חמיו או חמותו אינו יכול לכוף את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה מטתו ונוהג עמה אבילות וכן היא שמת חמיה או חמותה אינה רשאה להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה מטתה ונוהגת עמו אבילות תני באבילות דידיה הוא יסן בין האנשים ואשתו יסנה בין הנשים הא וכן קתני מאי לאו עמו במטה לא עמו בבית (ד) וכדאמר ליה רב לחייא בריה רבאפה נהוג אבילותא דלא באפה לא תנהוג אבילותא רב אישי אמר מי קמדרמית אבילותא דהכא לאבילותא דעלמא אבילותא דעלמא חמיר ולא אתי לזלוולי ביה אבילות דהכא כיון דאקילו רבנן אתי לזלוולי ביה מאי קולא אילימא דקתני בועל בעילת מצוה ופורש התם משום דלא חל עליו אבילותא אי לרבי אליעזר (ה) עד שיצא מפתח הבית אי לרבי יהושע עד שיסתם הגולל אלא דקתני נוהג שבעת ימי המשתה ואח"כ נוהג שבעת ימי

ה"ק נו'. כלומר כי קאמר וכן והוא יסן צין האנשים והיא יסנה צין הנשים קאמר ולעולם הך צצנלם בעל קאי: קילא ליה. לעצור עליה מנדה דאצבילות לא מהימנת ליה ולאנדה מהימנת ליה: מלאכות שאשה עושה לבעלה. לקמן תני להו צפרק אע"פ: חזין ממוזגת הכוס. להושיט לו: והלעם המטה והרחלם פניו כו'. שדרך קירוב וחיבה הן וצאין לדי הרגל דבר: אין אדם רשאי לכוף את אשתו. צימי אצלה כשמת אציה או אמה: פוקסת. מעצרת שרק על פניה: מוזגת לו. ולא חיישינן להרגל דבר אלמא אצילות חמירא ליה: לאן צצבילות דידיה. לעולם אצילות קילא ליה מנדה והני מתניתא הכי מתרין הא דקתני לעיל הוא יסן צין האנשים כו' צצבילות דידה והך דקתני מוזגת לו כו' צצבילות דידה קאי דקתני אין אדם רשאי לכוף כו' אלמא צצבילות דידה קיימינן שאינה רואה לכוול ולפקוס והיינו טעמא דמוזגת דאם יתגבר יצרו עליו כיון דאצילות דידה הוא אינה שומעת לו: והא אציו של חסן כו'. אלמא צצבילות דידה נמי אחמיר תנא דלעיל: כי קתני אמה של כלה אשאר אומכניסיס המת לאחר אצל הוא יסן צין האנשים אצבילות דמתן קאי: ונוהג עמו אבילות. אלמא מדלל קתני צצבילות דידה הוא יסן צין האנשים שמע מינה חמיר ליה ולא שני לן: ה"ג תני צצבילות דידה הוא יסן כו': הכי גרסינן והא עמו קתני מאי לאו עמו צמטה. אלמא אצבילות דידה נמי מהימנ: לא עמו צצית. וטעמא לאו משום דמהימנ נקט לה אלא לאשמועינן דאין אצילותו מוטל עליה אלא צפניו משום צכודו וכן הוא אין אצילותה מוטל עליו אלא לפניה ולצכודה: כדאמר ליה רב לחייא צריה. כשמת חמיו צצפה נהוג אצילותא כו': פלוגתא דרבי אליעזר ורבי יהושע צמועד קטן: גולל. זהו כסוי של ארון הקטן: משום

אבילות אמר מר ר' בינן כך ובין כך לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצ"ש בשלמא בערב שבת משום חבורה אלא במוצאי שבת אמאי לא אמר רבי זירא משום

דעמו ועמה דקתני צצרייתא לאו עמו צמטה אלא עמה צצית אבל לרצ יוסף דצצבילות דידה אשתו יסנה עמו א"כ הא דקתני נוהג עמה אצילות היינו עמה צמטה דומיא דהכא צצבילות דידה הוי עמו צמטה והא דמשני תני צצבילות דידה הוא יסן אינו מנייה צצרייתא אלא מפרש דעמו דקתני צצרייתא דהכי הוא ופריך והא עמו קתני מאי לאו עמו צמטה פ"י דומיא דעמה ומשני לא עמו צצית כדא"ל רב כו': עד שיסתם הגולל. צכמה מקומות פ"י רש"י דגולל הוי כסוי ארון ודופק היינו קרשים צצצדי הארון ונקרא דופק על שם שהגולל דופק עליו וכעין זה פ"י צערוך וקשה לר"ת דאמר צפרק מי שמתו (צרכות יט: ושם) מדלגין היינו על גבי ארונות ואין הוי מדלגין והלא הגולל והדופק מוטמא צצחל כדאמרין צהעור והרוטב (חולין קט: ושם) ועוד צצפרק צצמה המקשה (שם עב.) דריש על פני השדה לרבות גולל ודופק ולפ"ה הלא ארון אינו על פני השדה ואומר ה"ר דוד מנציצבורק כי לפרש"י [דריש] לרבות גולל ודופק שפירש דלא מרצינן מעל פני השדה דמטמא אלא כשפירש אצל צעוד טמון צטל אגב קרקע ולא מטמא צצוהל והשתא אמי נמי שפיר היאה דמדלגים היינו על גבי ארונות ועוד י"מ אע"ג דגולל מטמא צצחל מ"מ יכולין לדלג ולטמאות עצמם צגולל דתניא צצמ' שמחות (פ"ד) כל טומאה שאין מזיר מגלח עליה אין בהן מוחה עליה ואר"ת דמשוצבת היא דהא רביעית דס אין מזיר מגלח עליה דמתן צצמזיר (דף נד. ושם) וכהן מוחה עליה ועוד הקשה דתניא צצעירוצין (דף טו:) כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושינן ממנו לא גולל לקבר כו' ולפ"ה וכי דרך לעשות כסוי ארון מצעלי חיים ויש לומר אע"ג דאין דרך לעשות כסוי ארון מצעלי חיים מכל מקום כמה דברים אשכחן דלא שכיח ומיירי צהן הש"ס לדרוש ולקבל שכר כדאמרין צפרק המקשה (חולין ע.) צנעמו חולדה והוציאתו והכניסתו והקיאתו וי"א מאליו מהו הדציק שני רחמים וי"א מזה לזה מהו אף על פי שלא יבא לעולם ור"ת מפרש דגולל היינו מצצה שהיא אצן גדולה ושון גולל שייך על האצן כדכתיב וגללו את האצן (צצחשית טט) ודופק הן שמי אצנים אחת לראשה אחת לרגלה של מצצה ופעמים כשאין המצצה מוזמנת מעמידין שם צצמה או דבר אחר לסימן וצצהיא דמדלגין לא היה שם מצצה ומחמת המת לא היו מעמידין דרוצ ארונות יש צהן פותח טפח ולא תקשה לר' יהושע מאימתי חל אצילות כשאין שם מצצה ד"ל די מנהדרי אפיייהו דקוצרין כדאמרין צמועד קטן (דף צג.) דהנהו דלא אזלי צתר כצבא מכי מהדרי אפיייהו וקשה לר"י על פירוש רבינו תם דתניא צצמספתא דאהלות צפרק ד' אמר רבי יהודה שמי אצנים גדולות